

Etelä-Suomen metsien suojelutoimikunnan selvitys- ja tutkimustarpeista luonnonasuojelujärjestöjen näkökulmasta

Keijo Savola & Sini Harkki 5.6. 2002

Yleistä:

Luonto-Liiton mielestä Metso-toimikunnan toimintaohjelmaan on tarpeen listata tärkeimmät lyhyen (v. 2003-2005) ja keskipitkän (v. 2005- 2010) aikavälin selvitys- ja tutkimustarpeet. Metso-toimikunnan tehtäväksiannosta johtuen erilaisten selvityshankkeiden tarve korostuu lähivuosien toimissa varsinaisiin tutkimushankkeisiin nähden.

Metsien suojelun tarve Etelä-Suomessa ja Pohjanmaalla- asiantuntijamietinnössä sekä useissa viime vuosien asiantuntijaselvityksissä osoitetaan selvästi suojelutoimien ekologinen tarve sekä kuvataan nykyisten suojelualueidemme ja suojelualueverkoston tila riittävällä tarkkuudella. Työryhmän mietinnön lopussa listataan lisäksi kohtuullisen kattavasti tärkeimmät olemassaolevat ekologiset tutkimus- ja seurantarpeet.

Lähivuosien ekologisissa selvitys- ja tutkimushankkeissa on syytä kohdentaa resurssit sellaisiin hankkeisiin, jotka tuottavat konkreettista hyötyä tuleville suojelutoimille sekä auttavat osaltaan paikallistamaan ja säilyttämään talousmetsissä säilyneet laajemmat ja arvokkaammat avainbiotoopit ja luontokohteet. Erityisen keskeistä ja jopa Rion varovaisuusperiaatteen mukaista on kohdentaa selvitykset sellaisiin elinympäristöihin, joita nykyinen maankäyttömme ja metsätalous edelleenkin vaurioittaa ja osin jopa tuhoaa merkittävässä määrin. Nämä selvitykset ovat myös välttämättömiä Metso-toimintaohjelman seurannan ja kansallisen metsäohjelman monimuotoisuusvaikutusten seurannan kannalta. Ilman riittävää tietoa arvokohteista ja niiden tilasta on mahdotonta seurata ohjelmien tavoitteen, suotuisan suojelutason säilyttämisen tai parantamisen, onnistumista.

Jäljempänä on esitetty joitakin konkreettisia selvityshankkeita, joista olisi käytännön hyötyä Etelä-Suomen ja Pohjanmaan metsien monimuotoisuuden suojelulle jo lähivuosina. Useimmat selvityshankkeista ovat sellaisia, että ne edellyttävät yhteistoimintaa ympäristöhallinnon ja metsäviranomaisten kesken. Eräissä selvityshankkeissa hankkeiden vetovastuu voitaisiin antaa suoraan metsäkeskuksille tai Metsätalouden kehittämiskeskus Tapiolle.

Lyhyen tähtäimen ekologist selvitystarpeet

1. Selvitys luonnonsuojelualueverkoston ulkopuolella sijaitsevista luonnontilaisista ja luonnontilaisen kaltaisista metsistä: määritelmä, pinta-alat, sijainti, lajistollinen merkitys, mahdollisuudet alueiden säilyttämiseen.

2. Selvitys suojelemattomien arvokkaiden lehtojen, korpien, maankohoamisrannikon primäärisukkessiometsien, metsäluhtien ja tulvametsien sijainnista, määrästä ja suojelumahdollisuuksista.

3. *Selvityshanke uhanalaisten ja vaatelaiden harjulaisten kannalta valtakunnallisesti ja maakunnallisesti tärkeimpien alueiden määrittämiseksi sekä ohjeistuksen tuottaminen näiden alueiden arvojen säilyttämiseksi.*

4. *Selvityshanke talousmetsissä sijaitsevien laajempien ja siten arvokkaimpien avainbiotooppien paikallistamiseksi sekä niiden suojelukeinojen kehittämiseksi (vetovastuu hankkeessa metsäkeskuksilla ja Tapiolla).*

5. *Selvityshanke nykyisten suojelualueiden (erit. lehdot, lintuvedet, suot) ekologisesti ja hydrologisesti tyydyttävistä rajauksista.*

Suojelualueiden ennallistamisen ohella epätyydyttävästi rajattujen suojelualueiden rajausten (yleensä pienimuotoinen) korjaaminen on kustannustehokkainta monimuotoisuuden suojelua. Mm. monien soidensuojelualueiden kohdalla nykyiset liian suppeat suojelurajaukset haittaavat ennallistoimia.

6. *Selvitys valtakunnallisesti ja maakunnallisesti tärkeistä metsämantereista ja niiden suojelun kehittämismahdollisuuksista*

Suojelutoimien jatkosuuntaamista ja muun muassa kaavoituksellista ohjausta varten tulisi määritellä Metso-alueelta valtakunnallisesti ja maakunnallisesti tärkeät metsämantereet, joiden säilyttämistä pirstovalta maankäytöltä (rakentaminen, lentokentät, laajemmat voimalinjat, liian laajamittainen hajarakentaminen) pyrittäisiin edistämään viranomaisohjauksella. Valtion, metsäyhtiöiden ja yhteisöjen omistamien alueiden osalta tulisi selvittää myöskin mahdollisuuksia erilaisten puskuri- ja ennallistamisalueiden muodostamiseen.

7. *Selvityshanke valtion mailla sijaitsevien ns. "aarniometsäydinten" ympärille perustettavista ennallistamisvyöhykkeistä*

Käytännössä ympäristöministeriöön tulisi yhdessä Suomen ympäristökeskuksen ja Metsähallituksen kanssa tehdä pikaisesti selvitys mahdollisuuksista luoda nykyisten vanhan metsän lajistoydinten ympärille sellaisia maankäytön vyöhykkeitä, joilla tuettaisiin suojeluarvojen säilymistä.

8. *Selvityshanke valtakunnallisesti ja maakunnallisesti tärkeimmistä lahopusidonnaisten metsälajien "Hotspot"-alueista*

Keskipitkän ajanjakson tutkimushankkeet

1. *Puutteellisesti tunnettujen lajien taksonomiaan, ekologiaan ja uhanalaisuuteen liittyvä valtakunnallinen tutkimushanke*

Malli hankkeeseen tulisi ottaa Ruotsin vastaavasta hankkeesta.

B. Taloudelliset ja sosiaaliset tutkimustarpeet

1. *Selvityshanke mahdollisuuksista edistää yhteisöjen virkistysalueilla luonnon monimuotoisuuden suojelutavoitteita sekä kuntalaisten osallistumismahdollisuuksia alueiden metsätalouskäytön suunnitteluun*

2. *Suojelun sosiaaliset hyödyt Ruuhka-Suomessa*

3. *Metsätalouden hyödyt, maksuhalukkuustutkimus, jolla selvitetään kansalaisten halukkuus jatkaa verovaroilla tapahtuvaa metsätalouden tukemista*

